

ZAKLJUČCI PRVE REGIONALNE KONFERENCIJE O PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ,
ZADAR 18.-21. RUJNA 2013.

PROCJENA UTJECAJA ZAHVATA NA OKOLIŠ

- Provoditi edukaciju dionika i objašnjavati svrhu i mandat postupka procjene utjecaja na okoliš,
- U što ranijoj fazi uključivati javnost. Pri tome se ukazuje na prednosti koje može iz toga imati nositelj zahvata kao i na njegove obveze sukladno Aarhuškoj konvenciji,
- Nadležno Ministarstvo treba prema primjeru Europske komisije periodički analizirati uspješnost primjene provedbe procjene utjecaja na okoliš, kvalitetu studija o utjecaju na okoliš, kvalitetu i ujednačenost rada povjerenstva za ocjenu zahvata te transparentnost postupaka,
- Za složene zahvate provoditi u ranoj fazi scoping kako bi se u punoj mjeri odredio sadržaj i obuhvat SUO,
- Za grupe zahvata nastaviti izradu smjernica, pratiti njihovu primjenu i redovito ih nadopunjavati,
- U SUO posebnu pažnju davati kumulativnim utjecajima s postojećim i planiranim zahvatima. Razvijati odgovarajuće metode procjene kumulativnih učinaka,
- Razvijati indikatore praćenja stanja pojedinih sastavnica okoliša,
- Razvijati javno dostupne baze podataka o propisanim/provedenim praćenjima stanja okoliša,
- Posebnu pažnju posvećivati pitanjima utjecaja zahvata na ljudsko zdravlje,
- Procjenjivati utjecaj zahvata na klimatske promjene.

STRATEŠKA PROCJENA UTJECAJA STRATEGIJE, PLANA I PROGRAMA NA OKOLIŠ

- Provoditi edukaciju dionika i objašnjavati svrhu i mandat postupka strateške procjene utjecaja na okoliš pri izradi prijedloga odgovarajućih dokumenata,
- Sprječavati izbjegavanje obveze provedbe postupka SPUO,
- Unaprjeđivati i razvijati komunikaciju među dionicima u postupku,
- Uključivati javnosti u ranoj fazi postupka,
- Osiguravati kvalitetne i što više cjelovite polazne podloge dokumenta u što je moguće ranijoj fazi provedbe postupka a koje se koriste u izradi strateških studija,
- Jasno dogovoriti kriterije i postupak vezano za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa i kompenzacijskih uvjeta za planove/programme,
- Razvijati javno dostupne baze podataka i osigurati nesmetani pristup njihovog korištenja,
- Razvijati indikatore okoliša i prirode koji se primjenjuju u postupku,
- U postupku pratiti sva tri pitanja održivog razvitka: gospodarska, društvena te zaštitu okoliša i prirode,
- Unapređivati alate višekriterijske procjene,
- Operativni programi su osnovni programski dokumenti za korištenje fondova EU iz područja kompetitivnosti i kohezije u koji je uključen sektor okoliša. Zbog toga se posebno u provedbi SPUO kao i izradi strateške studije u njega moraju uključivati vodeći međunarodni i domaći stručnjaci te primjenjivati najbolje tehnike i modeli.

NATURA 2000

- Za uspješnu i cjelovitu provedbu programa N2000 potrebno je vrlo pažljivo pristupiti izradi provedbenih mehanizama, naročito izradi smjernica, uputa, osiguranju i dostupnosti podataka.
- U sljedećoj fazi programa N2000 potrebno je daljnje usavršavanje provedbenih mehanizama usklađenih s odredbama Direktive o staništima; radi skraćivanja i pojeftinjenja postupaka ocjene to prije svega uključuje pitanja povećanja kvalitete studija ocjene prihvatljivosti, primjenu adekvatnih mjera ublažavanja, praćenje provedbe i učinaka takvih mjera – vodeći se pritom najboljim iskustvima EU članica i presudama Europskog suda pravde.
- Samo pristup odabiru područja koji slijede znanstveno-stručne kriterije osigurava efikasan završetak procesa ocjene dostatnosti područja od strane EK tijekom Biogeografskih seminara.
- Financiranje N2000 je kompleksan zadatak obzirom da na razini EU ne postoji jedinstveni fond za tu namjenu, već se sredstva osiguravaju u okviru Kohezijske politike (ERDF i kohezijski fond), Zajedničke poljoprivredne politike (Europski fond za poljoprivredu i ruralni razvoj), Zajedničke ribarske politike (Europski pomorski i ribarski fond) te programa LIFE. Iako su mogućnosti za financiranje velike i pokrivaju sve značajne segmente očuvanja vrsta i staništa važno je već sada pristupiti definiranju modela za sustavno financiranje svih potreba provedbe N2000 programa, uključujući i jačanje institucionalnih kapaciteta, posebno na regionalnoj razini.
- N2000 utječe na život ljudi u N2000 područjima, stoga je nužno analizirati utjecaja mjera N2000 na život ljudi i razvoj te razvijati modele potpore.
- Primjena strateške procjene utjecaja na okoliš i ugradnju rezultata / preporuka strateške procjene u prostorno – plansku dokumentaciju, najsigurniji je put za izbjegavanje konflikata vezano uz utjecaj pojedinačnih zahvata na N2000 područja.

SUDJELOVANJE JAVNOSTI

- Nerazumijevanje svrhe postupka,
- Odgovornosti dionika u postupku nadilazi propisano → društvena odgovornost,
- Odgovornost investitora je da ranije započne komunikaciju i daje više informacija medijima i javnosti,
- Postoji sklonost izbjegavanju odgovornosti i okrivljavanju drugih dionika u postupku,
- Održivi razvoj nas uči integriranom pristupu (zaštita okoliša i prirode + društvena korist + gospodarski razvoj) koji se temelji na odgovornosti prema općem dobru,
- Nedovoljno /nedovoljno dobro su definirane odgovornosti dionika,
- Postoji nedostatak odgovornosti civilnog sektora,
- Potrebno je više pažnje nadležnog Ministarstva radu s udrugama i javnosti,
- Edukacije od strane nadležnog Ministarstva prema najširoj javnosti smatraju se nužnima,
- Udruge civilnog društva trebaju prvenstveno raditi na uključivanju javnosti u postupke zaštite okoliša,
- Svi moraju komunicirati demokratski i kulturno.

ZAŠTITA OKOLIŠA I FINANCIRANJE PROJEKATA

- Transpozicija SPUO i PUO direktiva te njihova primjena preduvjet je novih financijskih perspektiva. Kako bi se odgovorilo ovom izazovu potrebna je učinkovita administracija, visoko obrazovani stručnjaci koji će pripremati SPUO i PUO studije te učinkovito sudjelovanje javnosti.
- Standardi Europske banke i Europske komisije su isti te samo kvalitetno pripremljeni projekti , cjelovito pripremljeni (bez „rezuckanja“) i utemeljeni na operativnim programima za koje je proveden SPUO postupak mogu biti podržani.

- To znači da je za korištenje fondova nužno završiti postupke SPUO i ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu sukladno članku 6. Direktive o staništima za državne operative programe.
- Značajan zadatak je ubrzanje i koordinacija procedura na način kako je to prikazao Jaspers te pružanje podrške pozitivnoj praksi u strateškom planiranju i pripremanju projekata.
- Za financiranje okolišnih projekata u vodnom sektoru, nužno je pripremiti planove upravljanja i provesti SPUO, a nakon toga na razini projekta PUO ili barem postupak ocjene o potrebi procjene.
- Za okolišne projekte obrade otpada, nužno je pripremiti operativni program i provesti SPUO te onda PUO na razini pojedinog projekta.
- Provođenje strateške procjene u ranoj fazi pripreme programa te s transparentnim razmatranjem primjedbi javnosti doprinijelo bi pridobivanju povjerenja javnosti i izbjegavanju efekta „ne u mom dvorištu“

OPĆENITO

- Ubrzati rad na donošenju i primjeni propisa vezanih uz postupke akreditacije ovlaštenika,
- Utvrditi kriterije za imenovanje članova stručnih povjerenstava za ocjenu studija,
- Osiguravati čim ranije informiranje javnosti,
- Raditi na edukaciji o svrsi, ulogama i odgovornostima dionika u postupcima procjene.

Marta Brkić

Predsjednica Organizacijskog odbora

prof.dr.sc. Nenad Mikulić

Predsjednik znanstvenog odbora